

Úryvok z pripravovanej knihy:
Spomienky emigranta

Karatista – ochranca národnostnej menšiny

Medzi tridsiatimi superšportovcami veteriny

Na začiatku štúdia na *Vysokej škole veterinárskej v Košiciach* všetci študenti museli prejsť testom plávania na Košickej krytej plavárni na Gottwaldovej ul. (vtedy to bola jediná krytá plaváreň v Košiciach). Všetci čerství vysokoškoláci museli preplávať v miestnom 25 metrovom bazéne na meraný čas 50 metrov – teda dve dĺžky bazéna. Ukázalo sa, že mnohí z nich vôbec nevedeli plávať, alebo nespĺnili časové tabuľkové limity, a tak títo neplavci, či slabí plavci v prvom semestri prvého ročníka veterinárneho štúdia nechodili na hodiny telesnej výchovy do telocvične pri veterinárnych internátoch, ale na krytú plaváreň.

Timkovič v mladšom veku dosť často chodil, a to najmä v zime na túto krytú plaváreň v platených hodinách pre verejnosť... Nebolo to však príliš ono, lebo väčšina ľudí sa tam v tom čase chodila do vody len *člaptat'* a tým, čo chceli skutočne plávať, tak len zavádzala. Vtedy sa pre množstvo ľudí nedalo plávať na dĺžku bazéna, ale len na jeho šírku a to len tam, kde bola hlboká voda... Ak Timkovič náhodou vystihol taký víkend, že v bazéne bolo málo ľudí (čo bolo málokedy), vtedy, aby využil platený čas v bazéne, plával v jednom kuse tam a späť celé dĺžky bazéna bez prerušenia celú celučičkú zaplatenú hodinu...

Do bazéna chodili však aj ľudia s hnisavými vredmi na chrbte, či ako sedeli na kraji bazéna a neopatrne odchýlili nohu od nohy, tak mali zanedbanú pleseň v rozkroku, ktorá až do krvavo červena rozožierala ich kožu... Podobnú pleseň dostal medzi prsty nôh aj Timkovič. Po mesiaci a pol zdĺhavej liečby, keď musel dvakrát do dňa postihnuté miesta natierať špeciálnymi roztokmi, ju vyliečil... A potom pleseň dostal opäť a opäť... Kožný lekár mu vysvetlil, že na plavárni každý človek, akokoľvek dáva pozor, hoci sa aj po plávaní dobre umyje, dostane skôr či neskôr pleseň, a preto je tam lepšie nechodiť. A tak aj bolo. Odkedy Timkovič na krytú plaváreň nechodil – nepríjemnú pleseň nemal. Musel sa uspokojiť len so sezónnym plávaním v lete na Hati na rieke Hornád pretekajúcej cez Košice...

Preto, keď na začiatku štúdia na *Vysokej škole veterinárskej v Košiciach* Timkovič úspešne prešiel testami plávania, i napriek tomu, že veterinári mali vo vyhradenom čase plaváreň zdarma, tešil sa privilegiu, že na plaváreň už chodiť nemusí... Tu vidno relatívnosť hodnôt: keď bol mladší, vyskočil by z kože, tak by sa bol tešil, že môže do bazéna zdarma a teraz, keď už bol rozumnejší, tešil sa, že na zasvinenú krytú plaváreň už do bazéna nemusí – i keď to bolo zdarma...

Všetci, čo zvládli test plávania plávali štýlom *kraul*, len Timkovič pomalším štýlom *prsia* (žaba). I napriek tomu však splnil časový limit plávania a zaradil sa medzi tridsať veterinárov (z okolo dvestopäťdesiatich), ktorí nemuseli chodiť na plaváreň, ale do «privilegovanej» telocvične.

Päť rokov aktívny karatista

Timkovič ako 18 ročný (ako prvák-veterinár v roku 1982) sa na svojej vysokej škole zapísal do práve vzniknutého klubu japonského karate (*Slávia VŠV Košice*). Jednalo sa o karate školu GOJU-RYU [čítaj: *Godžu Rjú*]. Vtedy v Československu karate len začínalo a fungovalo len asi päť rokov a existovali tam len dve štýlové školy: na Slovensku rozšírenejšia GOJU-RYU a v Čechách rozšírenejšia SHOTOKAN-RYU. Trénoval štyri až päťkrát do týždňa počas celého štúdia na veterine. Trikrát týždenne vo veterinárnej telocvični a dvakrát sám doma. Každý tréning trval jeden a pol hodiny a končil tak, že jeho biele *kimono* bolo tak mokré od potu, že sa dalo žmýkať. Biele kimono mu zo starej ručne tkanej ľanovej plachty ušila jeho rodná sestra Mária... Viedol si aj tréningový denník. Pri karate sa mu dobre

prekysličil a prekrvil mozog, takže sa mu potom celkovo dobre učilo. Možno povedať, že si počas karate jednoducho poriadne odpočinul od učenia a prišiel na iné myšlienky. Po pár rokoch si prekvapene všimol, že sa mu znížil tep – počet úderov srdca za minútu, čo bolo dôkazom toho, že sa mu od mimoriadnej trvalej fyzickej námahy zväčšil srdcový sval, ako sa to obyčajne stáva u vrcholových športovcov...

Asistent telesnej výchovy na *Vysokej škole veterinárskej v Košiciach*, ktorý bol trénerom vysokoškolského basketbalového mužstva *Sláva VŠV Košice*, viackrát, keď čakal, aby basketbalisti mohli do telocvične vstúpiť po karatistoch, si pozorne sledoval viaceré tréningy karatistov a veľmi sa čudoval zanieteniu cvičencov a ich disciplíne a veľkému fyzickému nasadeniu. Na tréningoch vládla absolútna vojenská disciplína. Disciplína bola nie z donútenia – ale z presvedčenia. Mladý tréner – tiež študent veteriny vysvetľoval, že na tréningy sa nechodí *kecat'*, ale *makat'*. A tréningy boli tak tvrdé, čo sa týka fyzického vypätia a zároveň aj nebezpečné, čo sa týka zranení, že všetci *kecajúci* sa z nich po prvých tréningoch tichúčko vytratili a už sa na nich viac neukázali. Ak niekto disciplínu porušil, okamžite bol trénerom potrestaný päťdesiatimi «brušákmi», alebo päťdesiatimi «klikmi». Každý ich vykonával precízne, aby neupadol do hanby pred ostatnými a zároveň uvedomujúc si, že to zároveň posilňuje jeho telo... Keď dostal pár takých trestov počas tréningu, nebolo mu už vôbec do *kecania*, celý čas mlčky *makal*... Na kecanie totiž už nemal sily... Na tréningu smel hovoriť len tréner.

Raz sa vyššie spomínaný asistent, ktorý bol zároveň trénerom basketbalistov, s netajeným obdivom aj verejne vyjadril, že tréningy karatistov nemožno porovnávať s tréningami basketbalistov, čo sa týka fyzickej námahy, obdivuhodnej disciplíny a nasadenosti... V dôsledku toho i na bežných hodinách telesnej výchovy Timkovič absolútne prevyšoval výkony ostatných cvičencov. Napr. ak asistent telesnej výchovy rozdelil účastných na hodine na dve skupiny, ktoré súťažili proti sebe v rozličných cvikoch na trase – napr. kotrmelcoch na žinienke, prebiehavaní po úzkej lavičke, skákaní cez capa a pod., Timkovič, aby nemusel čakať na žinienku, ktorá bola práve obsadená iným pomalým cvičencom, ten istý kotrmelec urobil vedľa tej istej žinienky priamo na tvrdej drevenej palubovke telocvične... samozrejme, že vďaka tomuto urýchleniu jeho skupina vždy zvíťazila... Bolo badať, že asistent telesnej výchovy sa čudoval ohybnosti Timkoviča v porovnaní s ostatnými chlapcami... a jeho reakcia nedala na seba dlho čakať...

Raz, bolo to počas druhého semestra ešte v prvom ročníku štúdia, sa stalo, že Timkovič sa spozdil na hodinu telesnej výchovy. Ospravedlňujúc sa asistentovi, že popravde dôvodom jeho spozdenia bolo to, že úplne zabudol, že má podľa rozvrhu hodinu telesnej výchovy... asistent mu s úsmevom povedal, že on už nemusí chodiť na telesnú výchovu vôbec, lebo ho pravidelne vidí každý druhý deň v telocvični na karate, a oficiálna telesná výchova raz do týždňa je ničím oproti jeho tréningu karate – a Timkovičovi nedáva absolútne nič... Timkovič si spočiatku pomyslel, že sa asistent urazil, keď mu povedal, že zabudol prísť na telesnú výchovu. Asistent to však myslel naozaj vážne. Telesná výchova bola na veterine len počas prvých štyroch rokov štúdia – a tak Timkovič už nemusel na telesnú výchovu chodiť a len na konci každého semestra (polroku) si išiel na *Katedru telesnej výchovy a športu* dať podpísať zápočet do svojho vysokoškolského indexu.

Vďaka cvičeniu karate sa Timkovič kondične veľmi dobre vypracoval... V štvrtom ročníku veteriny (i napriek tomu, že to bolo len asi pol roka potom, čo si zlomil ruku), keď všetci veterinári-chlapci boli na záverečnom mesačnom stretnutí vojenskej prípravy v košických kasárňach, ich vojenský veliteľ – podplukovník, robil test fyzickej zdatnosti všetkých okolo 100 vojakov-veterinárov v cvičení brušných svalov (tzv. brušaky), vytláčaní činky na lavičke a zdvíhaní sa na rukách na hrazde – všetci v presne stanovenom krátkom časovom limite – počas jednej minúty. Dôležitý bol pritom počet vykonaných opakovaných cvikov. Robili sa v rýchlom slede za sebou. Timkovič zaujal druhé najlepšie miesto zo

všetkých. Prvý, ako odmenu dostal opušťák na nedeľné poobedie z kasárni... (mohol ísť do mesta). Druhý a tretí nedostali nič... Ten prvý bol bývalý športovec v grécko-rímskom zápase a stal sa prvým len vďaka tomu, že pri zdvíhaní sa rukami na hrazde vedel svojím telom tak švihnúť ani had, že svojím švihom pomáhal aj svojím rukám. Ostatní vojaci protestovali, ale podplukovník mu to uznal. On bol prvý pri zdvíhaní sa rukami na železnej vodorovnej tyči a Timkovič bol prvý v brušakoch i tlačení činky na lavičke. Zdvíhanie rukami však bolo lepšie ohodnotené získanými bodmi a preto zápasník vyhral pred karatistom.

Karate, ktoré sa cvičilo na boso však Timkovičovi určite telesne napomohlo k posilneniu plochých nôh a aj morálne a charakterovo, v tom zmysle, že sa vďaka aktívnemu športovaniu nemusel zúčastňovať počas vysokoškolských štúdií na tzv. krúžkoviaciach – kde sa všetci vysokoškoláci (chlapci i dievčatá) raz do mesiaca večer v nejakom mestskom pohostinstve (krčme) spolu opili na mol a potom sa na druhý deň v škole vychvaľovali, čo, kto vyvádza v stave opilosti. Kto sa takej *krúžkovice* nezúčastnil viackrát, bol obviňovaný, že nie je kolektívny, čo mu poškodilo v hodnotení v rámci *Socialistického zväzu mládeže* (SZM), ktorého členmi museli byť všetci vysokoškoláci bez výnimky. Keď Timkovičovi vyčítali, že je nekolektívny, lebo na *krúžkovice* (utužovanie kolektívu krúžku) nechodí – tak tento im odpovedal, že skoro každý deň cvičí karate a taká *krúžkovica* by mu spôsobila, že by na druhý deň «po opici» mal zlé reflexy pri zápasoch karate (*kumite*), a na tréningu by dostal výprask. Spolužiaci-vysokoškoláci mu to uznali, lebo fakt niekedy do školy na prednášky či cvičká Timkovič prišiel krívajúc, či niekoľkokrát i s ošklivou modrinou na tvári, alebo trochu pokrivený, keď sa mu čosi zaseklo v chrbtici (najmä spočiatku, keď začínal cvičiť karate). Okrem toho karate mu pomáhalo i v tom, že bol neustále fyzicky vyčerpaný-pretrénovaný – a preto nemal čas a ani chuť na hlúposti, aké v danom veku trápia všetkých chlapcov.

Raz sa stal úsmevný príbeh, keď Timkovič navštívil z akejsi zdravotnej príčiny svoju dorastovú vysokoškolskú lekárku (**MUDr. Antóniu Dianovskú**). Jej ambulancia sídlila v zadnej časti budovy jedného z dvoch vysokoškolských veterinárnych internátov neďaleko od veterinárnej telocvične. Keď počúvala fonendoskopom jeho dýchanie na hrudnom koši, či nemá nález na pľúcach - následky po angíne, všimla si početné modriny na jeho bruchu. Tvár jej zmeravela od hrôzy, s vytreštenými očami mu spýtavo pozrela do tváre a vyhľadla sotva počuteľným hlasom takmer nepríčetne:

— Čo..., čo je to...?! Keď nedbalo mykol ramenami s poznámkou, že to nič nie je, vtedy už zvýšeným a prísny hlasom mu okamžite prikázala ľahnúť si na vyšetrovací stôl a celá zhrozená ukazujúc oboma rukami na jeho brucho sa ho znova a znova pýtala, čo to má znamenať.

— *Zavolám verejnú bezpečnosť, ak mi okamžite nepoviete, kto Vám to urobil,...* Týra Vás doma niekto...? *Ublízuje Vám...?! Odkedy to máte...?? Kedy sa Vám to stalo...! Čo sa to deje...? Nič predomnou netajte...!*

Na bruchu mal asi 25 hrozivo škeriach sa žltó-zeleno-modravých modrín veľkosti v priemere asi pol centimetra... Doktorka si myslela, že Timkoviča niekto mučí a siahla vo svojom rozhorčení dokonca i po telefónnom slúchadle. V jeho vlastnom záujme chcela telefonicky oznámiť na *Verejnú bezpečnosť* (vtedajšiu políciu) týranie mladistvých. Keď jej Timkovič povedal, že cvičí karate, a preto má na bruchu modriny, pokladala to za planú výhovorku. Nechcela veriť a chystala sa telefonovať naďalej...

— *Ved' Vám môžu poškodiť vnútorné orgány!* – zvolala, keď jej vysvetľoval, že v priebehu normálneho tréningu všetci prítomní mu z celej svojej sily udierajú pästou do brucha. Jedným z tréningov karatistov bolo totiž aj to, že sa postavili v rade a každý z nich si mohol z celej sily raz udrieť do brucha každého z prítomných cvičencov s tým, že dotýčný si jednou rukou zakrýval *plexus solaris* (miesto nad žalúdkom tesne pod hrudníkom uprostred tela). Tam bolo zakázané udrieť, lebo pri údere naň nijaké brušné svaly nezachránia a už pri

slabšom údere, človek stratí dych a pri silnejšom nastáva smrť... Každý si takto naplno udel raz na každom inom cvičencovi (okrem žien, tie sa na tomto cviku nezúčastňovali) a zároveň, keď sa opäť zaradil od radu, obdržal od každého iného jeden úder...

Karatisti musia mať na brucho nutne veľmi silné svaly, ktoré sú základom ich úspechu v športovom zápase *kumite*, či prežitia pri napadnutí. Ak sa im totiž v boji nepodarí vykryť úder protivníka smerujúci na brucho, musia náhle pri súčasnom prudkom výdychu napnúť brušné svaly, a to tak rýchlo a tak intenzívne, že úder neprenikne priamo na vnútornosti, ale ho zastavia ako betónová stena práve napnuté brušné svaly... Sila úderu sa podľa fyzikálnych zákonov okamžite rozloží a prenesie rovnomerne do strán. Povrchové kapiláry pod kožou však popraskajú, čo spôsobí, že na brušných svaloch pod kožou zostáva stopa – nebolestivá modrina. Trvá niekoľko dní, kým sa zrazená krv vstrebá. Tomu sa nedá nijako zabrániť.

Ešte dlho začudovane nesúhlasne pokyvovala hlavou a popod nos šomrala:

— *To je ale nerozvážne, ba až šalené,... ved' je to nebezpečné a môžu sa mu poškodiť vnútorné orgány...* – Bolo na nej vidno, že ak by to záležalo od nej, tak karate ihneď zakáže.

Práve jemný kop nohou *mae-geri* presne na *plexus solaris* pri bojovom zápase *kumite* pri tréningu na veterine raz pomohol Timkovičovi odnaučiť istého bývalého boxera, aby prestal do neho ísť naplno svojimi rukami. Pri športových zápasoch karate totiž nebolo dovolené ísť rukami pri úderoch naplno na hlavu – ale vždy sa malo tesnúčko zastaviť pred súperovou tvárou. Vyššie spomenutý boxer, ktorý sa dal na karate, to však nedodržiaval (zvyk z boxu)... Po Timkovičovom nečakanom kope na jeho *solaris*, ktorý sa udial práve v momente, keď onen boxerista dotieravo mnohými údermi naplno útočil (*full contact*) na Timkovičovu hlavu, dotieravý boxer asi na minútu stratil dych... Odvtedy sa na Timkoviča díval s rešpektom a v *kumite* s ním si dával pozor na svoju tvrdosť. Ináč pri medziklubových športových zápasoch v krajskej lige karate (Východoslovenský kraj) tento bývalý boxer mal vďaka svojej tvrdosti, arogantnej drzosti a vytrvalosti najlepšie výsledky spomedzi všetkých karatistov *Slávie VŠV Košice*.

Čo sa týka technického postupu, Timkovič získal 3. KYU – modrý opasok. Za týmto opaskom išiel svetlohnedý opasok, potom tmavohnedý a po ňom čierny, označujúci prvý majstrovský stupeň – DAN. Vtedy v celom Československu malo 1. DAN len asi desať ľudí. O ďalších-vyšších DAN-och ani nehovoriac (je ich spolu tiež desať) – tie nemal nikto... V treťom ročníku veteriny (1984/1985) mal Timkovič najvyšší stupeň kvalifikovanosti v karate zo všetkých asi päťdesiatich cvičencov pravidelne chodiacich na tréningy karate a preto bol prakticky hlavným trénerom klubu *Slávie VŠV Košice* v karate. Tréningy viedol nie preto, žeby bol oficiálne povedreným za trénera, alebo bral dokonca zato plat, ale len z dôvodu kvalifikovanosti. Bolo tomu tak až do času, kým mu, ako neskôr zvykol hovoriť – vďaka Bohu – nezlomili ľavú ruku pri jednom ligovom zápase s policajtami (vtedy to boli príslušníci *Verejnej bezpečnosti*) v karate lige proti *Červenej Hviezde Košice*... Potom asi pol roka nechodil na spoločné tréningy, ale trénoval len individuálne...

***Mawaši-geri* a zlomená ruka**

V tom čase v Československu neexistovala oficiálna liga v karate na celoslovenskej, alebo celočeskoslovenskej úrovni. Existovali len krajské súťaže... Východoslovenský kraj mal svoju vlastnú karate ligu. V štvrtom ročníku veteriny (niekedy koncom roka 1985) pri reprezentovaní veterinárnej univerzity (*Slávia VŠV Košice*) na krajskej súťaži v karate v súbojoch *kumite* s policajným klubom *Červená Hviezda (ČH) Košice*, Timkovičovi jeden z policajtov kopom *mawaši-geri* zlomil lakťovú kosť na ľavej ruke, ktorou Timkovič tento tvrdý kop vykryl. Zápas skončil remízou.

Timkovič, ako tvrdý chlap, tak ich totiž vychovávali na karate, so zlomeninou ruky (nevedel, že ide o zlomeninu) neišiel k lekárovi, pretože pri zápasoch *kumite* v karate bolo

bežné podobné narazenie nohy, či ruky... A bežne bolo aj tak bolestivé... a bolo nemysliteľné, aby karatisti po každom «trochu tvrďšom» vykrytí nejakého kopu či úderu a následne opuchnutej ruke, či nohe utekali do nemocnice na röntgen... A tak sa tri dni trápil, čakajúc kým to odpuchne a prejde, ako tomu bolo obyčajne predtým. Vďaka obkladom zo *švédskych bylín* ruka držaná v kľude síce odpuchla, ale veľká bolesť neustávala. Lekár na chirurgii sa až za hlavu chystal, že také čosi ešte počas svojej dlhoročnej doktorskej kariéry nevidel, že ruka nie je opuchnutá a pritom je zlomená. Keď mu Timkovič hovoril o *švédskych bylinkách*, doktor neveriacky – len tak zo slušnosti prikyvoval hlavou... *Švédske bylinky* sa vtedy v Československu nedali kúpiť v lekárni a zháňali sa individuálne na Západe, či v Juhoslávii. Timkovičovi rodičia ich mali z Juhoslávie. Macerovali sa niekoľko týždňov v ražnom koňaku na slnku a potom po scedení už boli pripravené k použitiu...

Ruka sa konečne dostala do sádry od prstov až po plece... na plných šesť týždňov. Veterinári v predposledných dvoch ročníkoch mali raz do týždňa celý deň tzv. vojenskú prípravu. Boli oblečení vo vojenských poľných uniformách, tzv. *maskáčoch* a na nohách mali ťažké čierne vojenské *kanady*. Vtedy keď pochodovali, alebo sa niekde premiestňovali, tak Timkovič so zlomenou rukou v sádre od pleca až po koniec ruky spolu s iným karatistom, ktorý mal vtedy skoro celú nohu v sádre (stalo sa mu to tiež na tréningu karate) kráčali na konci zástupu vojakov... Niektorí vojaci-veterinári, síce s opatrným rešpektom a blahosklonným úmyslom, ale predsa s patričnou dávkou uštipačnosti a škodoradosti, sa sem-tam potočili dozadu smerom ku zasádrovaným karatistom a vtipkovali ukazujúc na nich prstom, hovorili komediálne sa uškŕňajúc ani pri kreslenom vtipe z *Roháča* (vtedajší časopis plný kreslených vtipov):

— *Pozrite, ... naši karatisti...*

Na svoje cvičenie karate i napriek tomu, že pri ňom utrpel úraz mal Timkovič vždy len tie najlepšie spomienky...

Šesť týždňov bol však dostatočne dlhý čas na rozmýšľanie – rozjímanie o zmysle života a smrti. Ak by Hospod' Boh blahosklonne nedopustil tento malý incident, kto vie, ako by to mohlo pri inej príležitosti, napr. kope na hlavu skončiť? A tak Timkovičovi z jeho vlastného zreleho rozhodnutia skončila športová kariéra – vedel, že už nikdy nebude napr. majstrom Slovenska či Československa... Ruku «cítil» ešte ďalších päť rokov a už nemal sebavedomie tou rukou vykrývať kopy nohou, ba dokonca ani len tvrdý úder rukou protivníka v obave, že sa mu zlomenina obnoví. Hospod' Boh tak Timkovičovi jasne naznačil svoje rozhodné «nie» ohľadne jeho ďalšej karatistickej športovej kariéry... Potom už len cvičil individuálne a o pol roka nato na jeseň 1986 karate na veterine zrušili...

Mladý študent počas celého svojho «športovania» karate ani len netušil, že sa na každom tréningu klaňal bohu vojny... a že karate vo svojej podstate, podobne ako i tzv. jóga nie je len šport, ale aj východným pohanským náboženstvom. Bolo pravidlom, že na začiatku tréningu všetci karatisti kľačiac sedeli na päťach svojich nôh, presne tak, ako je to typické v Japonsku, kde karate vzniklo: cvičenci v jednom rade podľa dosiahnutého technického stupňa (od najvyššieho po najnižší) a tréner (ten z nich, ktorý mal najvyšší technický stupeň) naproti nim. Najprv sa uklonili trénerovi a tréner im, potom sa všetci spoločne uklonili komusi... Nikto nevedel komu a poväčšine tomu ani nevenovali pozornosť. Vždy pritom hovorili akési tajomné frázy po japonsky, ktorým samozrejme nerozumeli a nerozumel im dokonca ani mladý tréner – tiež veterinár-vysokoškolák (ktorý mal už dosiahnutý technický stupeň 1. KYU – tmavohnedý opasok). Keď sa ho raz pri akejsi príležitosti pýtali, že čo to znamená to ukláňanie sa komusi... zarazil sa, lebo tiež to presne nevedel. Povedal, že je to taký obyčaj v Japonsku, a preto sa to pri japonskom karate zachováva z tradičných dôvodov i v Československu.

— *To posledné klaňanie sa pri začiatku tréningu možno adresovať športu ako takému... – dodal neisto.*

V skutočnosti vtedy, keď sa všetci ukláňali jedným smerom, bolo to klaňanie sa nejakému japonskému bohu, pravdepodobne bohu vojny.

Tak isto sa miernym úklonom celého tela po stojačky, nespúšťajúc oči jeden z druhého ukláňali aj jeden druhému tesne pred vzájomným bojovým zápasom *kumite*... – to bolo však z rytierskej slušnosti a úcty. Potom do seba kopali nohami a bleskovo rýchle udierali rukami, snažiac sa presne a smrteľne zasiahnuť nejaké nevykryté miesto na protivníkovi. Všetky údery sa robili z patričnej vzdialenosti, tak, aby nenastal telesný kontakt-dotyk, ktorý by pri tejto rýchlosti mohol mať i smrteľné následky, bez ohľadu nato, že išlo len o cvičenie. Chrániče na ruky a nohy určené na karate sa vtedy v Československu vôbec nedali kúpiť, preto ich nahrádzali mäkkými kolennými chráničmi, ktoré sa používali pri volejbale a v obchode boli ľahko k dostaniu. Chrániče boli určené nie na vlastnú ochranu, ale najmä k tomu, aby ak by náhodou úder «uletel» ďalej ako mal, nenastal až taký deštruktívny účinok na protivníkovi...

Až na teologických štúdiách v Ríme si Timkovič s hrôzou plne uvedomil, že bol prakticky neuvedomelým učeníkom v športe, ktorý mohol prerásť do japonského pohanského náboženstva a i napriek tomu, že sa bohu vojny-smrti klaňali len formálne, nemalo sa to robiť. Prvé Božie prikázanie (a nie nadarmo je prvé) hovorí jasne: *Ja som Boh tvoj a **nebudeš mať iných bohov, aby si sa im klaňal***. Ak by sa totiž pri karate niekto klaňal bohu vojny naozaj, mal by ťažký hriech apostazie-odpadlícstva proti prvému Božiemu prikázaniu! Vďaka tomu, že tréner nebol Japonec, sa všetci klaňali len formálne, ale aj tak to všetko bolo už na hrane a nemalo sa to robiť... Karate cvičené do všetkých dôsledností nie je len športom, ale postupne prerastá i do pohanského japonského náboženstva... Hovoria to otvorene aj slávni japonskí tréneri... To sa však vtedy v časoch socializmu nevedelo... O karate vtedy neexistovala temer nijaká literatúra.

V Sovietskom zväze bolo karate v roku 1973 zakázané. Bolo dovolené až v roku 1978. Po šiestich rokoch v r. 1984 bolo karate v ZSSR opäť zakázané a obnovené bolo až v roku 1990. To, že v ZSSR bolo karate zakázané samozrejme nikto z cvičencov karate v Československu v danom čase nevedel...

Československo bolo súčasťou socialistického bloku, a preto sa na karate v čase, keď ho cvičil Timkovič (1982-1987) pozeralo spočiatku ústretovo a po roku 1984 už nie. Cvičencov karate sa po roku 1984 snažili odradiť bez toho, aby im povedali, že karate je v ZSSR zakázané, tak, že im prestali vymedzovať čas v telocvični v poobedňajších hodinách, ale až v posledný možný termín o deviatej večer... Cvičenci nadšení pre karate chodili však aj tak, veď v noci sa chodiť po Košiciach nebáli... Timkovičovi to vyhovovalo dokonca ešte viac, lebo sa učil do školy cez deň a na záver dňa sa autobusom z domu vyviezol ku telocvični – *odmakal* tréning a následne po ňom tri kilometre domov niekedy okolo jedenástej v noci dobehol – a tak mal vlastne predĺžený tréning. Išiel spať hneď po osprchovaní sa okolo pol dvanástej v noci. Keď sa však počet cvičencov i napriek nepopulárnym zásahom ani tak skoro dva roky nezmenšoval, jednoducho im už viac nepridelili telocvičňu.

V roku 1986 klub karate *Slávia VŠV Košice* preto zanikol, lebo *Vysolá škola veterinárska Košice* diplomaticky a cieľavedome neposkytla cvičencom nijaký čas a priestor vo svojej vysokoškolskej telocvični. Na otázku karatistov, prečo nemajú vymedzený v telocvični nijaký časový priestor, kompetentní len sklonili hlavy, krčili plecami alebo mlčali. Nikto z cvičencov ani netušil, žeby išlo o tichý politický zákaz. Hoci v Československej socialistickej republike v danom čase karate nebolo zakázané, bolo podobným spôsobom všade obmedzované... Dokonca i krajská liga karate spontánne zanikla s odôvodnením, že príčinou boli akési vnútorné spory medzi klubmi karate a vraj úzkoprsí jednotlivci...

Timkovič cvičil karate naďalej sám doma... Presnejšie povedané, cvičil ho po zotmení v parkoch a uliciach mesta Košice. Po zotmení preto, aby sa ľudia nečudovali, čo stvára – karate totiž vtedy v Československu nebolo až tak známe ako dnes... Priamo doma sa cvičiť

nedalo. Nebol nato dostatočný priestor (výkopy, skákanie, cvičenie *kata*...). Cvičil ho v rokoch 1982-1987, teda celkovo päť rokov – až do svojej emigrácie na Západ. Karate sa pokúšal cvičiť dokonca aj keď študoval filozofiu na *Angelicu* v Ríme a býval v Pápežskom českom seminári *Nepomucenum* (tesne po emigrácii na Západ). Niektorí mladí českí emigranti čakajúci na vstupné víza do Kanady a pracujúci v *Nepomucene* (maľovali postupne všetky izby v celej obrovskej budove) za symbolické peniaze a zdarma ubytovanie a stravu, ho prosili, aby ich večer trénoval. Ale už sa nedalo: keď začal robiť prudké a rýchle pohyby, tak potrebné pri karate, začala ho bolieť hlava a krv mu v nej búšila do spánkov ani obrovité prívalové vlny v Atlantickom oceáne. Inými slovami povedané – Hospod' Boh mu v tom zabránil tým, že jeho telo mu povedalo rozhodné nie... Pravdepodobne tomu napomohla aj veľká zmena nadmorskej výšky – lebo Rím sa nachádza temer na úrovni mora... a telo sa nevedelo vysporiadať so zmenou tlaku...

Na vojenskej príprave počas dvoch rokov mal funkciu veliteľa družstva (desiatnika)

Za socializmu všetci mladíci museli v Československu povinne nastúpiť na dva roky vojenskej prípravy – na tzv. vojnu. I tak to bolo málo v porovnaní so Sovietskym zväzom, kde v danom čase bola bežná vojenská služba až tri roky a v niektorých druhoch armády (napr. v námorníctve a pod.) štyri i viac rokov... Mladí muži dva roky svojho života prežili v kasárňach ako vojaci oblečení v uniformách, robiaci všetko potrebné na ochranu socialistickej vlasti. Jedni boli motorizované jednotky, iní tankisti, ďalší strážili hranice a pod.

Vysokoškoláci všeobecne mali to privilégium, že počas dvoch rokov štúdia na vysokej škole mali tzv. vojenskú prípravu šesť hodín týždenne (teda jeden deň do týždňa nemali prednášky ani cvičká), na záver žili jeden celý mesiac vojenskej prípravy v kasárňach a po promócií išli do armády, tj. nastúpili už len na jeden rok povinnej vojenskej služby, a to s minimálnou hodnotou slobodník. V čase vojenskej prípravy boli oblečení v uniformách a robili všetko, čo vojaci robia: napr. kopali zákopy, strieľali na cvičisku a pod. Na *Vysokej škole veterinárskej v Košiciach* boli vojakmi stále vo štvrtok. Dievčatá vtedy mali voľno.

Vojenská príprava na veterine sa robila v treťom a štvrtom ročníku štúdia. Timkovič ju robil od septembra 1984 do júna 1986. Tí vysokoškoláci, ktorí boli počas dvoch rokov vojenskej prípravy na vysokej škole veliteľmi družstva (desiatnikmi), veliteľmi čaty (čatármi) či veliteľom roty dostali na konci vojenskej prípravy najlepšiu hodnotiacu známku (výbornú) a tým mali zabezpečenú počas jednoročnej vojenskej služby funkciu čatára... Ak niekto skončil vojenskú službu na veľmi dobre (dvojku) mal funkciu desiatnika, ak na dobre (trojku) tak len slobodníka.

Prečo taká honba za vojenskými hodnotami? Na vojenskej základnej službe totiž prinášali so sebou určité privilégia a robili ju znesiteľnejšou... Čím vyššia hodnota, tým menšie šikanovanie od starších vojakov... Dlhšie vychádzky mimo kasární, vyššie vreckové-žold a pod.

Timkovič dostal od svojho o päť rokov staršieho brata Andreja (neskoršieho o. Gorazda A. Timkoviča, OSBM) opäť veľmi dobrú životnú radu. Poradil mu, že keď budú v prvý deň vojenskej prípravy na cvičisku a podplukovník, či major im povie, aby kričali, aby sa nehanbil a kričal ani o dušu, najsilnejšie ako vie... Ak bude kričať hlasite, tak dostane hodnotu veliteľa družstva (desiatnika), ba možno i čatára. Ak bude desiatnikom či čatárom, podplukovník sa bude k nemu následne dva roky správať milšie a pozornejšie ako k ostatným a následne na konci štúdia dostane z vojenskej prípravy výbornú – a tak na ročnej vojenskej službe bude mať hodnotu čatára... Bola to rada nad zlato.

Predpoveď sa splnila do slova a do písmena. Keď boli v prvý deň na cvičisku za vysokoškolskými veterinárnymi internátmi, tak prítomný podplukovník vyberajúci budúcich dôstojníkov (študenti o tom nevedeli) predvolával každého, jeden po druhom a každému

prikázal kričať, ako len vedel... Väčšina študentov sa hanbila, a preto kričali okúňavo, ledabolo a lenivo... Starý veliteľ hovoriaci len po česky bol z nich znechutený a mraštil tvárou... Keď zakričal Timkovič, čo mu len sily, dych a pľúca stačili, tak sa mu tvár uspokojene rozžiarila a postavil ho na bok... Vybraným vojakom, ktorý stáli «na boku» dal ešte raz zakričať... Hoci Timkovič kričal ani o dušu, stačilo to len na veliteľa družstva (desiatnika) – teda veliteľa 10 až 11 vojakov. Jeden z ročníka vtedy dostal funkciu veliteľa roty, traja získali funkciu čatárov a deväti desiatnikov... Veliteľ roty mal pod sebou troch čatárov, čatár mal pod sebou troch desiatnikov a každý desiatnik okolo desať vojakov... Tak neskôr pochodovali, tak sa presúvali na cvičisko, tak trávili čas odpočinku a pod. počas všetkých štvrtkov celých dvoch rokov.

Potom podplukovník vybraných (najlepšie kričiacich) veliteľov čiat a veliteľov družstiev usporiadal, akoby už za nimi stáli ich jednotky a prikázal ostatným, aby sa za nich postavili po desiatich, či jedenástich...

Keď sa desiatnik Timkovič otočil, s prekvapením zistil, že sa za ním postavili skoro všetci Maďari z ročníka, ktorí sa veľmi ťažko vyjadrovali po slovensky. Boli to Maďari z južného Slovenska od Komárna a pod. Bolo to zaujímavé, lebo Timkovič po maďarsky nevedel nič okrem asi desiatich slov... Akoby v Timkovičovi cítili, že sa k nim bude správať tolerantne... Bolo pravdou i to, že medzi nimi bol aj jeden Maďar, ktorý podobne ako Timkovič cvičil karate (neskôr mal zlomenú nohu – presnejšie povedané poškodené šľachy v kolene a preto mal celú nohu v sádre, v tom istom čase, keď Timkovič mal ruku v sádre) a ten zlanáril svojich maďarských kamarátov, že pod Timkovičom im bude dobre...

Hore uvedené akoby predznamenávalo, že keď Timkovič bude o desať rokov kňazom a baziliánom, tak sa bude (od roku 1997 včítane) aktívne zastávať utlačovanej národnostnej menšiny rusínskych veriacich v gréckokatolíckej Cirkvi na Slovensku, kde sa prevádzala nekresťanská násilná slovakizácia Rusínov a následne latinizácia (prechod na rímskokatolícky obrad) – samozrejme s požehnaním a pod ochrannou rukou latinského Vatikánu.

Jozafát Vladimír Timkovič, OSBM

Košice, máj 2013

www.spravy.narod.ru

Vladimír Timkovič na záverečnom mesačnom vojenskom sústrezení ako vysokoškolák
r. 1986